

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

A közvégrendelet alakszerűségei élő jogunkban

különös tekintettel a m. kir. Kúria joggyakorlatára.

Irta: *haraszti Bernolák Imre.*

(Részlet a szerzőnek a budapesti kir. magy. Pázmány Péter tud. egyetem által, az 1940/41. tanévben, a magyar magánjogból kitűzött s a budapesti kir. Közjegyzői Kamara jutalmával díjazott pályanyertes munkájából.)

(Befejezés.*)

13. §. c)

I. Amint fentebb már előadtuk, a kir. közjegyzőnek vagy a kir. járásbírósnak közokirat erejére emelés céljából átadott nyílt végrendelet az átadással a Kt. 83. §-a szerint közvégrendeletté lesz; az ilyen végrendelet érvényessége tekintetében tehát a közvégrendelet érvényességi kellei irányadók.

Az 1874:XXXV. t.-c. 83. §-a nem rendeli azt, hogy annak az iratnak, amely a közokirat jellegével felruházás céljából a közjegyzőnek vagy járásbírósnak bemutatattatik, az írásbeli magánvégrendelet érvényességéhez szükséges kellekkel ellátva kell lennie. A törvény ilyen értelmezése a kir. Kúria szerint nem lenne összhangban az említett szakaszban szabályozott eljárás céljával, ami abban áll, hogy a végrendelet megkapja az érvényességéhez szükséges feltételeket. (2.)

Az írásbeli magánvégrendeletnél a Vt. 7. §-a szerint fel kell tüntetni a végrendelet helyét és időpontját. A Kt. 83. §-a szerint a közjegyzőnek átadott végrendeletnél ezt a kelleket az átadás ténye pótolja. (3.)

* Előző közleményeket l. az 5., 6., 7., 8., 9. számokban.

II. A közokirat érvényére emelés végett átadott végrendeletet a jegyzőkönyvhöz kell mellékelni és hozzá kell pecsételni. Ez a rendelkezés azonban nem érvényességi, hanem csupán óvatossági kellék és így annak elmaradása nem teszi a végrendeletet érvénytelenné.

Határozottan kimondotta ezt a favor testamentit szem előtt tartó jogszabályt a kir. Kúria 269. E. H.-ban.

„A nem megőrzés, hanem érvényre emelés céljából a kir. közjegyzőnél letett magánvégrendelet lepecsételése az 1876:XVI. t.-c. 24. §-ában előirt szabályok betartása nem érvényességi feltétel, hanem óvintézkedés avégből, hogy a végrendelet érintetlensége biztosíttassék. Ennélfogva a közjegyzőnek azt a mulasztását is, hogy boritékkal együtt az abban volt végrendeletet is nyilván át nem füzte és a zsinórt a boritékhoz hozzá nem pecsételte, a végrendelet érvényére befolyással bíró körülménynek tekinteni nem lehet.“

Az összefűzésre és a lepecsételésre vonatkozó jogszabályt nem sérti az sem, — mondja a kir. Kúria, — hogy a kir. járásbírósnál a jegyzőkönyvhöz mellékelte végrendeletet később elkülönítve helyezték el, hogy megőrzése jobban biztosíttassék. (4.)

Jegyzetek a 13. §-hoz: 1. Vt. 22. és 23. §-ai s a Kt. 106. §-a. 2. 927/1937. J. H. XI. 822. 3. „Tekintve, hogy az örökhagyó írott végrendeletét nyíltan nyújtotta át a közjegyzőnek avégre, hogy az közokirat minőségével ruháztassék fel és a közjegyző azon alkalommal mindenekben a 83. §-nak megfelelően járt el; miután azáltal az átnyújtott magánvégrendeletnek hiányai pótolva lettek, s immár közvégrendeletnek kell azt tekinteni, az 1876:XVI. t.-c. 21. §-a értelmében, nem ezen törvénynek 23. §-a alkalmazandó. 2469/1885. P. T. X. 100. 4. Az 1874:XXXV. t.-c. 83. §-ának c) pontja a nyílt végrendelet közokirati jelleggel való felruházására vonatkozó eljárásról készült jegyzőkönyvhöz mellékelni rendeli csupán, ellentétben a közjegyzőnél letett zárt végrendelettel, amelyet az 1876:XVI. t.-c. 22. §-a értelmében a letételről felvett jegyzőkönyvhöz hozzá kell fűzni. Abból, hogy a végrendelet által benyújtott irat és az eljárásról készült jegyzőkönyv ugyanazon bíróságnál, azonos ügyszám alatt őrzik, megállapítható, hogy a 83. §-nak említett szabálya is betartatott. A végrendeletnek, mint a jegyzőkönyv mellékletének ezt a jellegét nem szüntette meg az, hogy később a végrendeletet a jegyzőkönyvtől elkülönítve helyezték el a vaszekrényben.

14. §. *A kellékhányos közvégrendelet érvényesítése írásbeli magánvégrendeletként.*

a)

A Kt. 68. §-a szerint a bíró az általános törvénykezési szabályok szerint itéli meg, mennyiben tekinthető a hiányos közjegyzői okirat érvényes magánokiratnak.

Ugyane törvény 58. §-a kimondja, hogy közjegyző csak közokiratokat vehet fel, magánokiratokat ellenben éppen nem, — habár evégett a felek kölcsönös megegyezésével kerestetnék is meg.

b)

A Mt. idevonatkozóan rendelkezést nem tartalmaz.

c)

I. A Kt. 68. §-ának idézett rendelkezéséből önként következik, hogy amennyiben valamely végrendelet az írásbeli magánvégrendelet minden alaki kellékének megfelel, s ezt megfelelően bizonyítják, úgy a közvégrendeleti kellékek hiányossága a végrendeletet nem fosztja meg érvényességétől; csak az a helyzet áll elő, hogy az okirat nem mint közvégrendelet, hanem mint írásbeli magánvégrendelet érvényesül.

Ilyen esetben a kir. közjegyző, mint egyik tanu jöhet számításba.

Ezt a jogszabályt a kir. Kúria ismételtén kimondotta és határozataival megerősítette.

Igy: „Az örökhagyó kérdéses végrendeletei közvégrendelet erejével nem bírnak, ... azonban érvényes magánvégrendeletnek tekintendők. Ugyanis: a közjegyzőt a törvény nem zárja ki a magánvégrendeleti tanuskodásból és az örökhagyó a közjegyzővel együtt négy tanu előtt jelentette ki teljes öntudattal azt, hogy az általa előttük sajátkezüleg aláirt okiratok az ő végakarátát tartalmazzák. (1.)

Természetes azonban, hogy nem érvényes a végrendelet, ha a magánvégrendelet alaki kellékeivel sem rendelkezik; ez a szabály irányadó a közjegyzői letétbe helyezett végrendeletekre is. (2.)

II. A Kt. 58. §-a ellenére a kir. közjegyző által készített magánvégrendelet sem lesz érvénytelenné csak azért, mert azt a kir. közjegyző készítette; a szóbanforgó szabály ugyanis csak a közjegyző ilyen természetű működését tiltja, de nem hat ki magára az általa okiratba foglalt jogügyletre.

III. Ha a kir. közjegyző hozzájárulása nélkül irodájában alkalmazottai készítenek végrendeletet, az az írásbeli magánvégrendelet tekintete alá esik s érvényét a magánvégrendeletre vonatkozó jogszabályok szerint kell elbírálni. (3.)

Jegyzetek a 14. §-hoz: 1. 129/1886. Grecksák MD. VII. 411. 2. 2469/1937. J. H. XI. 910. 3. Ezt a jogszabályt az okiratokra vonatkozó általános joghatállyal mondja ki a 2862/1912. sz. ítélet. (MD. VII. 60.)

15. §. *Bizonyítás kérdése a közvégrendeleteknél.*

a)

A Pp. 315. §-a szerint az oly okirat, amelyet a törvény hatályosságának területén közhitelességgel felruházott személy ügykörén belül az erre megszabott alakban kiállított, mint közokirat *teljesen bizonyítja* a fél abban foglalt intézkedéseit, nyilatkozatát vagy tanusítását, úgyszintén teljesen bizonyítja azt is, hogy a közhitelességi személy által abban tanúsított nyilatkozatok és egyéb tények a valóságnak megfelelően vannak tanúsítva.

Ugyane szakasz 3. és 4. bekezdése kiterjeszti a teljes bizonyítóerőt a törvény hatályosságának területén kívül a közhitelességgel felruházott személy által ügykörén belül felvett közokiratokra.

A Pp. 316. §-a *ellenbizonyítást* a közokirattal szemben is megenged.

b)

I. Minthogy a közvégrendelet közokirat, ennélfogva teljesen bizonyítja a bennefoglalt végakaratot, úgyszintén azt is, hogy hiteles személy által

tanúsított nyilatkozatok és egyéb tények a valóságnak megfelelően vannak tanúsítva.

Ennek következtében annak tanúsításához, hogy az okirat tartalma való, nem szükséges a végrendeleti tanúk egyező vallomása. (1.)

Abban a kérdésben, hogy a közvégrendeletnek az érvényességi kellek megtartására vonatkozó tartalma a valóságnak nem felel meg, a bizonyítás azt terheli, aki a közokirattal szemben ezt állítja. E részben a bizonyítást illetőleg nem elegendő, hogy a szolgáltatott bizonyítékok kételyre adjanak alapot, mert a közvégrendelet csak akkor érvényteleníthető, ha megnyugtató bizonyítékok alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a végrendelet érvényességéhez megkívánt alaki követelmények az okiratnak azt tanúsító tartalma ellenére valóban meg nem tartottak. A bíróság a tényállásnak e részben való megállapításánál a felmerült bizonyítékokat, tehát a végrendeleti tanúknak egymástól eltérő és esetleg egymással ellentétes vallomásait is szabadon mérlegeli. (2.)

Ez a határozat, amelynek álláspontja állandó joggyakorlatnak tekinthető, megdönti azt a régebbi, — a Pp. 270. §-ában lefektetett szabad bizonyítási rendszerrel ellentétes — felfogást, hogy a végrendeleti tanúk vallomásával a közokirat tartalmának hamissága nem volna bizonyítható. (3.)

Jegyzetek a 15. §-hoz: 1. 233/1938. J. H. XII. 353. 2. 233/1938. J. H. XII. 353. Lényegében azonos ítélet: „Ha az örökhatározó végintézkedését magánfogaló okirat ezeknek a követelményeknek a megtartását igazolja, az ellenkező bizonyítása a közokiratok tartalmával szemben a felperest terheli.“ J. H. X. 396. 95/1936. 3. „A közvégrendelettel szemben nem bírhat súllyal az a körülmény, hogy K. L. és P. J. ügyleti tanúk azt vallották, hogy ők a végrendelet akaratának kijelentésénél nem, hanem csak a végrendelet utolsó részének tollbamondásánál stb. voltak jelen... tekintve, hogy a közokirat tartalmának hamissága az annak alkotásában résztvevő tanúk vallomásával nem bizonyítható.“ 8282/1892. P. T. XXVI. 92. 1.

Vége.

Kamarai közgyűlések.

A pécsi és szombathelyi kamarák legutóbb megtartott közgyűléséről az alábbiakban hozunk tudósítást.

Pécs

A pécsi kamara szeptember 8. napján tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen megjelentek: Angyal Béla dr. felsőházi tag, pécsi, Barna Lajos dr. sásdi, Berzsényi László dr. keszthelyi, Bertin József dr. csáktornyai, Csemesz Dénes dr. letenyei, Debreczeny. Dezső dr. szigetvári, Fehérvári Dezső dr. bajai, Hirmann Gyula dr. bácsalmási, Illgenn Aurél dr. dombovári, Jelen Miklós dr. pécsi, Keck László dr. siklói, Kiss Elemér dr. pécsváradi, Kováts Kálmán dr. pécsi, Kőszeghy Antal dr. szentlőrinci, Májay Dezső dr. kaposvári, Medvegy György dr. lengyeltóti, Miksa Imre dr. nagyatádi, Milassin Jenő dr. bajai, Örlöy György dr. nagykanizsai, Róth Sándor dr. dárdai, Sebestyén Mátyás dr. perlaki, Siklói Tamás dr. bony-

hádi, Szlávi Kornél dr. mohácsi Várnay Ernő dr. csurgói kir. közjegyzők, Szkladányi László dr. és Várnay László dr. kir. közjegyzőhelyettesek.

Angyal Béla dr. elnök a közgyűlést megnyitó beszédének elején a következő kegyeletes szavakkal áldozott Horthy István kormányzóhelyettes emlékének: „1942. február hó 19-én az Országház kupolacsarnokában vitéz nagybányai Horthy Istvánt, szeretett Kormányzó Urunk fiát egyhangú lelkesedéssel az országgyűlés kormányzóhelyettesnek megválasztotta s az ősi Horthy nemzetségnek a férfikora delén lévő, a legszebb reményekre jogosító tagja, érces hangon mondotta el esküjét mondván: „Mindent megteszek, amit az ország javára és dicsőségére megtehetek“. Ő a kötelességteljesítés mintaképe ezt minden téren teljesítette is és pedig nemcsak mint kormányzóhelyettes végezte teljes odaadással teendőit, hanem őseihez méltóan mint magyar ember és mint katona is ki akarta venni részét a haza védelmében s bár maga közjogi méltóságában nem lett volna kötelessége, úgy érezte, hogy neki, a kormányzóhelyettesnek a harctéren is első sorban kell állnia. Mint kiváló repülő önként jelentkezett a harctéri szolgálatra és ott érte a minden magyart mélyen sújtó csapás, a hősi halál. Szent István ünnepén zúgott végig az országon a szomorú hír, amely gyászba borította hazánkat. Vitéz nagybányai Horthy István katonai szolgálata közben az orosz fronton hősi halált halt. 1942. augusztus 27-én ismét ott volt az országgyűlés az Országház gyászba borult kupolacsarnokában, ahol döbbenetes csendben egy fájdalomtól sújtott nemzet várta a gyászbaborult szülőkkel, hogy elbúcsúzzon hősi halottjától. A szívbe markoló gyászenek és a mélységes fájdalmat és nagy veszteséget tolmácsoló búcsúszavak mellett kísért a nemzet nagy halottját utolsó útjára. Földi maradványait a szeretett haza szent földje fogadta magába s emlékéit minden magyar ember szívébe zárta. Az ezeréves Magyarország történelmének márványlapján a sok dicső hősi neve mellett immár ott ragyog az ő neve is. Szolgáljon ezen nagy áldozat sokat szenvedett szeretett hazánk felvirágzására s országunk szebb, boldogabb jövőjének megalapozására.“

Megemlékezett ezután az elnök az új világháborúban a magyar honvédség dicsőséges részvételéről s hangoztatta a belső front minél teljesebb áldozatkészségének nagy fontosságát. Áttért ezután a közjegyzői rendtartás reformjának kérdésére s ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy „Itt van az ideje annak, hogy a közjegyzői törvény reformját idejében megalkotva és életbeléptetve egyrészt ezen intézményt megfelelően kifejlesztve, részére a megfelelő s a dolog természeténél fogva meg is illető hatáskört minden irányban biztosítva azon piedesztálra helyezzük, amely egy jogállamban megilleti, másrészt országunkat végre megszabadítsuk azon szegényteljes rákfénétől, melyet a jegyzői munkálatok rendelettel szabályozott működése jelent s ami minden jogászilag gondolkodó s nem politikai tekintetek által befolyásolt egyén szerint egy modern jogállamban egyáltalában helyt nem állhat.“

A nagy figyelemmel hallgatott és élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a kamara évi jelentését *Siklói Tamás dr.* kamarai titkár olvasta fel. A körültekintően egybeállított jelentést az alábbi megemlékezés vezeti be: „Solva még nem volt méretű világháború gigászi küzdelme folyik

körülöttünk miközben a jelen, immár negyedik háborús közgyűlésünket tartjuk. Ezt a most dúló világháborút mi eleinte csak távolból szemléltük, a mult esztendő óta azonban magunk is fegyveresen vesszük ki részünket abból a bolsevizmus elleni keresztres hadjáratból, melyben a szebb és boldogabb jövőért és Európa megmentéséért törhetetlen hűséggel és kitartással állunk mi is nagy szövetségeseink oldalán. Büszkeséggel tölt el bennünket az a tudat, hogy hős honvédeink is ott harcolnak ebben az emberfeletti küzdelemben. Hisszük, hogy a magyarok Istene, mely Hazánk földjét megkímélte attól, hogy a földi erők hadszínterévé váljék, most sem hagy el bennünket s győzedelmesen kerülünk ki a nagy világégből. A tengelyhatalmak oldalán az elmúlt esztendőben elértük, hogy az elszakított területek jelentős részének már a korábbi években való visszacsatolása után a Délvidék egy része is visszatért Szent István Koronájához. Hisszük és reméljük, hogy országunknak még mindig elszakított többi része is mielőbb visszatér a magyar Hazához. Hinnünk és remélnünk kell ezt, mert az Európa újjárendezésénél reánk váró nagy feladatokat csak a nagy, erős, integer Magyarország lesz képes megvalósítani.

A kamara területén működő közjegyzőkre vonatkozó személyi változások közlése után a jelentés a legutóbbi időkben történt közjegyzői kinevezésekhez az alábbi megjegyzéseket fűzi: „Elvi álláspontunk az, hogy mert a kir. közjegyzői állásra még a legkiválóbbak sem születnek, hanem csak hosszú gyakorlattal és hosszú évek alatt szerzett tapasztalataikkal válnak jó közjegyzővé válhasson, de egymagában még nem elégséges, — csak a legkivételesebb esetben volna helye karunkon kívül állók kinevezésének, de náluk is meg kellene követelni legalább egy bizonyos minimális gyakorlatot. Ezzel szemben azt látjuk, hogy szinte kivétel nélkül karunkon kívül állók neveztetnek ki. Csak fehér hollóként mutatóban jut kinevezéshez egy-egy hivatásos kir. közjegyzőhelyettes, legtöbbször egészen gyenge kir. közjegyzői állásba. Kötelességünk itt rámutatni arra a szomorú tényre, hogy éppen a fent ismertetett kinevezési rendszer miatt az ifjúság a kir. közjegyzői pályát szinte teljesen elkerüli. Hivatásos helyetteseink száma szinte napról-napra fogy. Újabban mind gyakrabban olvasunk arról, hogy hivatásos kir. közjegyzőhelyettesek bírói és egyéb közhivatalnoki pályára lépnek át. — A ma szinte minden közhivatalnok pályán könnyű szerrel elhelyezkedni képes fiatalság, mely minden közpályán hihetetlen gyorsasággal megy előre, messzire elkerüli a mi pályánkat, melyen a helyettes még 50 éves korára sem lehet biztos arról, hogy egyáltalában révbe jut-e. Ha a kinevezési rendszer az eddigi marad, akkor a kir. közjegyzői pályán egyáltalában nem lesz hivatásos helyettesekből álló utánpótlás s akkor majd csak a speciális kir. közjegyzői tudást és gyakorlatot nélkülöző, egy más pályán már rendszerint egy emberöltőt eltöltött s így természetesen csökkentebb munkaképességű más pályáról jött kir. közjegyzőkre fog hárulni az az emberfeletti s így szinte megoldhatatlan feladat, hogy intézményünknek eddigi nivóját fenntartsák s azt a megbecsülést, melyet a kir. közjegyzői kar immár közel hetven esztendő megfeszített munkájával kivívott, öregbítsék. Mi nem vagyunk elfogultak s így tisztában vagyunk azzal, hogy a kívülről jövők új, friss szellemet és más irányú hasznos

tapasztalatokat és tudást hozhatnak körünkbe, ami kívánatos is, de azt is tudjuk, hogy egy speciális szaktudást és tapasztalatokat igénylő kar csupa kívülállókból mégsem rekrutálódhatik.“

A közjegyzők katonai szolgálatra történt behívásával kapcsolatosan válaszolja a jelentés azokat a súlyos hátrányokat, amelyek ezáltal a jogkereső közönséget érik s felemlíti, hogy e tárgyban a kamarák előterjesztései eredménnyel nem jártak.

Az új jogszabályok ismertetése során a jelentés a forgalmi adó kodex megjelenéséről a következőkben emlékezik meg: „Ez a rendelet módot nyújt arra, hogy a kamarák minden év november végéig kérhessék a testületi átalányozást. A rendelet mikénti végrehajtásától függ, hogy a testületi átalányozás rendszere mennyire mutatkozik majd részünkre célszerűnek. A kamara álláspontja szerint — anélkül, hogy elébe kívánna vágni egy ezirányú megbeszélésnek és vitának — egyrészt az egyes kir. közjegyzői állások jövedelmezősége tekintetében való adatok teljes hiánya, másrészt pedig a kir. közjegyzői állások jövedelmezőségének a merő véletlentől is függő ingadozása folytán megnyugtató módon aligha teljesíthetné a kamara által kiküldendő bizottság az adónak a kamarai tagok között való szétosztását és kivetését, aminek következtében félt, hogy a közösségből egyesek utólag éppen a kivetés miatt kiválnának, mely esetben viszont a közösségben bent maradó tagokra hárulhat a kilépett tagokon esetleg a pénzügyi hatóság által meg nem vehető különbözetnek a megfizetése. Nagyon megnehezíti a rendeletben előirt egyezkedési eljárást a kamara területén működő különböző pénzügyigazgatóságokkal való tárgyalás, ami az adónak arányos kivetését szinte lehetetlenné teszi. Még egy hátránya van a rendeletnek: az, hogy a megállapított forgalmiadó-alap semmi vonatkozásban sem praejudikál a kereseti- és jövedelemadónak. Nézetünk szerint meg kellene várni, hogyan válik be a testületi adózás s ezért a most következő évben adózzunk külön-külön.“

A közjegyzői gyakorlatot érintő más újabb jogszabályok ismertetése után a jelentés sajnálattal állapítja meg, hogy a kamara és a társ kamarák felterjesztése ellenére a 16 év óta változatlanul érvényben levő közjegyzői díjszabás újabb szabályozása mindeztideig nem történt meg, holott azóta az általános drágulás minden vonalon a régi díjszabás változatlansága mellett már-már alig elviselhető arányokat öltött. Baranya vármegye árvaszékének egy különleges határozatát említi fel a jelentés, amely tárgyban a kamara külön felterjesztéssel élt az igazságügyminiszterhez s amelyről egyébként e közlöny más helyén külön is megemlékeztünk.

A kamara az elmúlt évben 597 beadványt intézett el, 27 választmányi ülést tartott, 3 közjegyző ellen érkezett panasz, amelyet a kamara saját hatáskörében intézett el. A kamara területén működő közjegyzők összesített ügyforgalmi adatai összehasonlítva a mult évi adatokkal a következők:

	1941.	1940.	Különbözet:
1. Ügyszám	5.884	4.988	+ 896
2. Óvás	727	1.632	— 905
3. Megindult hagyatéki ügy	7.669	8.093	— 424
4. Bírói megbízás	22	26	— 4
5. Másolat hitelesítés	5.394	5.773	— 379

6. Fordítás	154	135	+ 19
7. Beadvány	1.300	1.108	+ 192
8. Összes bej. a Kjö lajstromba	16.857	17.939	—1082
9. Névaláírás hitelesítés	2.191	1.795	+ 396

Az ügyszámok némi emelkedése majdnem fele részben az aláírás hitelesítések számának emelkedéséből állott elő. A váltó óvások teljes megszűnése érzékenyen érinti a városi irodákat. A hagyatéki ügyekben a csökkenés a jelentés szerint nem a véletlennek tudható be, hanem annak a szisztematikus munkának, amelyet a községi jegyzők fejtenek ki azáltal, hogy a mindig kétes érvényű végrendeletek helyett rendszerint már a halál árnyékában vagyónátruházási szerződéseket állítanak ki. Az ügyforgalmi adatokhoz fűzött megjegyzéseket összegezve a jelentés megállapítja, hogy egész jelentéktelen ügyszám emelkedés mellett egészen jelentős hagyatéki és egyéb ügy kiesés mutatkozik, ami semmi esetre sem mutatja a viszonyoknak javulását, legfeljebb csak azt, hogy az ügyek megosztása az idén más volt, mint az elmúlt évben, s hogy a rosszabbodást a más téren mutatkozó némi javulás egy bizonyos fokig kiegyenlítette.

A jelentés a továbbiakban a Kir. Közjegyzők Közlönyéről az alábbiakban emlékezik meg: „Hiányos volna ez az évi jelentésünk, ha nem emlékeznénk meg Közlönyünkről, mely a legjobban szerkesztett és legnívósabb jogi szaklapok között is első helyen áll. Közlönyünk mindenben és mindenkor nagy segítségünkre van. A folyton változó jogszabályokban és joggyakorlatban való gyors eligazodást a Közlönyünk nélkül már alig is tudnók elképzelni. A Közlöny tartalma és mindig legidőszerűbb cikkeivel és hireivel mindannyiunknak várva-várt kedves hóvégi vendége. Nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk a fáradságos s mindnyájunk érdekét szolgáló értékes munkásságért Közlönyünk szerkesztőjének és kiváló munkatársainak.“

A nagy gonddal egybeállított jelentést a közgyűlés tudomásul vette s a továbbiakban elfogadta a számvizsgáló bizottság jelentését is, amelyben közölt zárószámadás szerint az 1941—42. kamara évben a bevétel volt összesen 3.182.72 P., kiadás volt 3.013.64 P., egyenleg tehát 169.08 P.

A tárgysorozat végső pontjaként a kamarai választásokat a következő eredménnyel ejtették meg: elnök *Angyal Béla* dr. pécsi, választmányi rendes tagok *Mike Imre* dr. nagyatádi, *Májay Dezső* dr. kaposvári, *Örléy György* dr. nagykanizsai és *Berzsenyi László* dr. keszthelyi, választmányi póttagok: *Siklósi Tamás* dr. bonyhádi és *Várnay Ernő* dr. csurgói kir. közjegyzők.

Szombathely

Szeptember 20-án tartotta meg a szombathelyi kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését, amelyen megjelentek: *Bárdi Ferenc* dr., *Csiky László* dr., *Fejes János* dr., *Hanny Andor* dr., *Hanny Tódor* dr., *Kiss Aurél* dr., *König Sándor* dr., *Kukorelly György* dr., *Magyary Ferenc* dr., *Östör Lajos* dr., *id. Paár Lajos* dr., *ifj. Paár Lajos* dr., *Pintér Miklós* dr., *Priegl László* dr., *Róth Aurél* dr., *Samassa János* dr., *Szell György* dr., *Szily Kálmán* dr., *Takács Jenő* dr., *Tamásfalvi Thury Géza* dr., *Telman Sándor* dr., *Tóth Lajos* dr., *vitéz Uray László* dr., *Weidlich Lajos* dr. kir. köz-

jegyzők, továbbá *Cselley János* dr., *Cseresnyés László* dr. és *Hegedüs István* dr. kir. közjegyzőhelyettesek.

A közgyűlést *Pottyondy Béla* dr. kir. kormányfőtanácsos, a kamara elnöke nyitotta meg. Megilletődött szavakkal emlékezett meg a hősi halált halt Kormányzóhelyettesről és a kormányzói családról. Visszaemlékezett ezután ötven éves közjegyzői pályafutása során tapasztalt jogfejlődésre, mely a közjegyzői intézmény működését érintette. Megállapította, hogy az életbelépett eddigi novelláris törvények csaknem kizárólag a bíróságok munkájának tehermentesítése érdekében váltak szükségessé, a közjegyzői intézmény életképességét nagyobb mértékben elősegítő törvényreform az elmúlt fél évszázad alatt nem volt. Mint legörvendetesebb jogalkotásról emlékezett meg a nyugdíjintézetünket életrehívó 1930:IV. törvénycikkről.

Az elnöki megnyitó után ifj. *Paár Lajos* dr. komáromújvárosi kir. közjegyzői, kamarai titkár olvasta fel a kamara évi jelentését. A háborús eseményekről és áldozatokról megemlékezve a harctéren küzdő honvédek áldozatkészségéről szólt. A jelentés szavai szerint „minden órában féltő aggodalommal gondolunk ezer veszedelem közt harcoló honvédtestvéreinkre, de ugyanakkor minden órában hálát kell adnunk a Mindenhatónak, hogy ez a háború hazánk határaitól több ezer kilométer távolságban dúl és országunkat, népünket eddig megóvni engedte azoktól a borzalmaktól, melyek a hadszíntérré vált országokat sújtják. Amikor azokra az áldozatokra gondolunk, melyeket a nemzetnek hoznia kell, hódoló részvétellel és büszkeséggel gondolunk a magyarok Nagyurára és fennkölt lelki Hitvesére, akik e háború során máris a legnagyobb áldozatot meghozták a haza oltárán, amit csak szülő hozhat: amikor fiúkat, a hősi halált halt Kormányzóhelyettesünket elvesztették. A gyászbaborult ország népe érzi, hogy nem veszhet el az a nemzet, melynek ily hőslélekű vezető férfiakat adott az Úristen példaképül és vezérül.“

Az elmúlt év jogéleti eseményeiről beszámolva ismerteti a jelentés a telékkönyvi eljárási jogszabályok tervbevett egységesítésének előkészületeit és a kamara e tárgyban felterjesztett véleményes javaslatát. Az életbeléptetett jogszabályok felsorolását mellőzve csupán az 1990/1942. M. E. rendeletre hívja fel a kartársak figyelmét, mert ennek 22. §-a az örökösödési eljárásra vonatkozólag is lehetővé teszi, hogy a hadbavonult örökösöket, mint ismeretlen helyen távollévőket hirdetményileg idézzék.

„Jogéletünk legújabb alakulásával kapcsolatban az ingatlanforgalmi korlátozások révén a községi eljárásokra háruló hatósági véleményezés jogának kiterjesztésére kell még ráirányítanunk a figyelmet, — folytatja tovább a jelentés. — Kénytelenek vagyunk a közérdekre tekintettel rámutatni, hogy az ingatlanátruházási szerződések megerősítésével, elővásárlási jog gyakorlásával, átruházás megtagadásával kapcsolatos hatósági határozatokat megalapozó községi véleményezések nyilvánvaló összeférhetlenséget kell hogy jelentsenek a községi jegyzőre nézve saját maga által szerkesztett szerződések véleményezésénél. Anélkül, hogy bárkit is részrehajlással akarnánk vádolni, lehetetlen észrevétlenül hagyni a közönség körében egyre inkább meggyökeresedő feltevést, hogy minden jogügylet hatósági megerősítését legalább is késlelteti, ha nem is éppen hátráltatja

az, amikor nem a községi jegyzővel készítették el mindjárt az okiratot is. Ily közfelfogás ellen pedig azt hisszük, nemcsak nekünk, hanem elsősorban az érdekelt közigazgatási funkcionáriusoknak kötelességük küzdeni. Ha meggondoljuk, hogy akár a bírói, akár a közjegyzői, vagy ügyvédi összeférhetetlenséget hány törvényes tilalom védi, igazán meglepőnek kell találnunk, hogy egyedül a községi jegyző hatósági működése nem szorul erősebb védelemre ott, ahol érdekelttség veszélye foroghat fenn.

A kamarai élet eseményeiről szólva beszámol az évi jelentés a kamara tagjai sorában beállott személyi változásokról, s így kegyelettel emlékezett meg az elhunyt Svastics Zoltán dr. sárvári, Gallus Sándor dr. soproni és Belcsák Sándor dr. komáromújvárosi kir. közjegyzőkről. A jelentés szerint a kamara területén 8 helyettes, 4 jelölt működik. Megállapítja ezután a jelentés a helyettesek és jelöltek számának rohamos csökkenését, ennek oka egyrészt a megváltozott gazdasági viszonyokban kereshető, másrészt azonban kétségtelen, hogy a jogászfialatlanságot a közjegyzői pályától elriasztja a mai viszonyokhoz képest túlságosan hosszúnak feltűnő bizonytalan várakozási idő. Attól kell tartani, hogy a közjegyzői utánpótlás a hivatásos helyettesek útján mind kevésbé lesz eszközölhető. Sok gondot okoz máris az üresedésbe kerülő állások ideiglenes ellátása, de teljesen megoldhatatlan a hadbavonult kir. közjegyzők pótlása.

A közgyűlésen jelenlevők lelkes ovációja közepette emlékezett meg a jelentés a kamara három kiváló tagjának működési jubileumáról. Pottyondy Béla kamarai elnök 50 évvel ezelőtt lépett jelöltként a közjegyzői pályára és most 35 éve tölti be a szombathelyi közjegyzői állást, Hanny Tódor dr. helyettes elnök ez évben tölti be kinevezésének 40. évfordulóját és Takács Jenő dr. sümegi közjegyző 25 éves közjegyzői jubileumát. Ismertette végül a jelentés a kamara választmányának működését, az év folyamán tett felterjesztéseket, átiratokat és véleményes jelentéseket, felügyeleti tevékenységét és a kamarához tartozó irodák ügyforgalmi kimutatását.

A jelentés tudomásulvétele után a pénztári jelentést és költségvetési előirányzatot fogadta el a közgyűlés, majd kimondotta a közgyűlés, hogy a kamara részéről netán kiszabandó bírságpénzeket a „Szombathelyi kir. közjegyzői kamara“ dr. Pottyondy Béla „segélyalapja“ címen rendszeresített kamarai jóléti alapra kell fordítani.

A közgyűlés végén a választásokat ejtették meg a következő eredménnyel: elnök *Pottyondy Béla* dr. szombathelyi kir. közjegyző, a választmány tagjai lettek: *Hanny Tódor* dr. győri, *Telman Sándor* dr. zalaegerszegi, *Roth Aurél* dr. tapolcai, *Magyary Ferenc* dr. vasvári kir. közjegyzők, póttagok ifj. *Paár Lajos* dr. komáromújvárosi és *Weidlich Lajos* dr. ménnel: elnök *Pottyondy Béla* dr. szombathelyi kir. közjegyző, a választmányi alakuló gyűlésen a kamara elnökhelyettesévé *Hanny Tódor* dr. győri kir. közjegyzőt, titkárrá ifj. *Paár Lajos* dr. komáromújvárosi kir. közjegyzőt, adóügyi előadóvá *Östör Lajos* dr. soproni kir. közjegyzőt, nyugdíjügyi előadóvá, *Tamásfalvi Thury Géza* dr. csepregi kir. közjegyzőt választották meg.

Közlemények.

Halálozás Kis és nagyszöllősi *Szegheő Gyula* dr. móri kir. közjegyző Mórrott okt. 26. napján elhalálozott. Temetése okt. 28. napján volt Mórrott s azon a budapesti kir. közjegyzői kamara nevében *Kepes János* dr. székesfehérvári kir. közjegyző vett részt, ő helyezte el a kamara koszorúját s búcsúztatta el a kamara nevében az elhalt érdemes kartársat. *Szegheő Gyula* előzetesen hosszabb ideig mint helyettes működött a közjegyzői pályán s mint helyettes 1921. évben nevezték ki Mórrott kir. közjegyzővé, ahol közbecsülésben működött most bekövetkezett haláláig. Az elhalálozásról a kamara külön gyászjelentést adott ki s e tárgyban a kamara külön választmányi ülést is tartott, amelyen *Lázár Ferenc* dr. elnök bensőséges szavakkal parentálta el *Szegheő Gyulát*. A kamara a megüresedett közjegyzői állásra annak betöltéséig helyettesítésre *Csiky Ödön* dr. székesfehérvári kir. közjegyzőt rendelte ki.

Kamaraközi értekezlet. A 16 éve változatlan s immár tökéletes anakronizmusként jelentkező közjegyzői díjak emelése tárgyában az utóbbi időben több kamara fordult felterjesztéssel az Igazságügyminiszterhez. A többször is megsürgetett felterjesztések sorsáról eddig a kamarák nem kaptak semmiféle értesítést. Most érkezett le a kamarákhoz I. 117/156. szám alatt az Igazságügyminiszter rendelete, amelyben a felterjesztések érdemi elbírálása előtt bizonyos adatszolgáltatásokra hívja fel a kamarákat. A miniszteri leirat következtében a közjegyzői kar kívánatos *egységes állásfoglalása* céljából *Lázár Ferenc* dr. felsőházi tag, a kamaraközi értekezlet állandó elnöke rövidesen kamaraközi értekezletet fog egybehívni, amely a miniszteri leiratra egységes felterjesztéssel fog élni. Erre való tekintettel a kért adatok szolgáltatása tárgyában a kamarák részéről külön felterjesztések elküldése nem indokolt. —

Előfizetési felhívás. *Telman Sándor* dr. zalaegerszegi kir. közjegyzőnek az „Örökösödési eljárásról“ szóló, közjegyzői irodákban úgyszólván nélkülözhetetlen gyakorlati kézikönyvének második kiadása is tudvalevően teljesen elfogyott, úgy, hogy a visszacsatolt területeken működő kartársak javarésze kénytelen ezt a kiténő kézikönyvet nélkülözni. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete kellő számú előfizető jelentkezése esetén hajlandó volna esetleg a könyv újabb kiadását vállalni. Felkéri azért azokat a kartársakat, akik a könyvet megszerezni óhajtják, szíveskedjenek ebbeli szándékukat egy lapon legkésőbb november hó 30-ig egyelőre minden kötelezettség nélkül közvetlenül a szerző címére közölni. A kézikönyv ára kb. 25—30 pengő lesz s előfizetők részére esetleg bizonyos kedvezményes árat fognak megállapítani.

Baranya vármegye árvaszékének újabb különleges „állásfoglalása“. Egy kir. közjegyző közokiratba foglalt ajándékozási szerződést készített, amelyről szóló hiteles kiadványt szabályszerű meghatalmazással felszerelten benyújtotta Baranya vármegye árvaszékéhez s kérte, hogy a telekkönyvi bekebelezés foganatosítása végett a gyámhatóság a jóváhagyott szerződést

neki, mint a felek igazolt megbízottjának adja ki. Baranya vármegye árvaszéke 5499/1942. szám alatt közigazgatási vizsgálatot rendelt el, erről a feleket értesítette s őket különféle okiratok becsatolására kérte fel. Ezeknek az okiratoknak java része a szerződésnek telekkönyvi foganatosításához, illetékkiszabásra való bemutatásához s nem pedig a gyámhatósági jóváhagyáshoz volt szükséges. Mindezekről az árvaszék a meghatalmazott közjegyzőt nem értesítette, s ő csak ügyfeleitől nyert az árvaszék intézkedéseiről tudomást. A kir. közjegyző ezután az illetékes árvaszéki ülnöknél érdeklődve az ügy állása felől, ez közölte vele, hogy az árvaszék új elnöke az ülnökök részére belkezelési utasítást adott ki, amelyben a belügyminiszter 110.443/1910. B. M. számú rendeletére hivatkozik, amely szerint *a kir. közjegyzők gyámhatósági ügyekben a felek képviselőire nem jogosultak s mert feleket nem képviselhetnek, nem is tekinthetők a felek jogi megbízottjainak.* Minthogy pedig Baranya vármegye gyámügyi szabályrendelete a 39. §-ban úgy rendelkezik, hogy ha a feleknek nincs jogi megbízottjuk, a gyámhatóságilag jóváhagyott szerződéseket telekkönyvi foganatosítás végett a vármegyei ügyészségnek kell kiadni. *Utasította tehát az elnök az árvaszéki ülnököket, hogy a jövőben a kir. közjegyzőktől jóváhagyás végett beküldendő szerződéseket ne a kir. közjegyzőnek, hanem a vármegyei tisztii ügyészségnek adják ki telekkönyvi foganatosítás végett,* akinek munkájáért természetesen a szabályrendeletben megszabott külön díj jár. Időközben az árvaszék a sásdi később pedig a mohácsi egyik kir. közjegyző beadványa tekintetében hasonló intézkedéseket tett. A kir. közjegyzők a szükségesnek mutakozó intézkedések megtétele végett az illetékes pécsi kir. közjegyzői kamarához fordultak, amely szeptember 20. napján megtartott ülésben foglalkozott az ügygel s elhatározta, hogy az árvaszék sérelmes és jogtalan intézkedéseivel szemben orvoslásért az Igazságügyminiszterhez fordul.

A kamara vonatkozó felterjesztésében alapös részletességgel mutatta ki az árvaszéki elnök álláspontjának helytelenségét és jogtalanságát. Mindenek előtt az 1874:XXXV. t.-c. 55. §-ára utalt, amely szerint *a kir. közjegyző jogosítva van hatóságokhoz általában beadványokat intézni.* Ennek a törvényes rendelkezésnek az alapján jogosultak a kir. közjegyzők a hatóságokhoz az ügyfelek képviselőiben korlátlanul, így tehát a gyámhatóságokhoz is beadványokkal fordulni s kétségtelen, hogy *a beadványok tekintetében a kir. közjegyző jogi megbízottnak tekintendő.* Az árvaszék elnökétől hivatkozott belügyminiszteri rendelet a kir. közjegyzőnek törvényben biztosított beadványozási jogát megszüntetni távolról sem akarta, csupán azt akarta kifejezésre juttatni, hogy a kir. közjegyzők gyámhatósági tárgyalásokon nem jogosultak a felek képviselőiben eljárni. Ez következtethető abból is, hogy minden félreértés eloszlatása végett a belügyminiszter 148.933/1910. szám alatt újabb rendeletet adott ki, amelyben megállapítja, hogy az előző rendelet a *kir. közjegyzőknek magánfelek képviselőiben való törvényszerű beadványozási jogát korlátozni nem kívánta.* A beadványozási jog a kamara felterjesztése szerint *tényleges képviselői jog,* amelyet a kir. közjegyző nemcsak gyakorolhat, hanem magától el sem háríthat. Az 1874:XXXV. t.-c. 50. §-a szerint

ugyanis a közjegyző a hatásköréhez tartozó ügyekben szolgálatát meg nem tagadhatja.

A felek amidőn a kir. közjegyzőknek bizonyos perenkívüli jogviszonyok rendezésére megbízást adtak, az a megbízás nemcsak a szerződés készítésére, hanem az ügynek egészben való rendezésére is kiterjed s ennek a megbízásnak keretében a kir. közjegyző jogosult minden hatósághoz, a katonai hatósághoz, a gazdasági albizottsághoz, az adóhivatalhoz, *sőt még az árvaszékhez is beadványokat benyújtani.*

Az ország árvaszékei mindeddig korlátlanul honorálták a kir. közjegyzők beadványozási jogát s egy árvaszék sem kísérelte meg a közjegyzői hatáskörnek Baranya vármegye árvaszékének elnöke intézkedéséhez hasonló módon való csorbítását és megsértését. De az árvaszékek éppen a gyámoltak és gondnokoltak érdekeire való tekintettel sem teheték volna meg a közjegyzői hatáskör illetően korlátozását, mert egyrészt a már kifejtettek szerint a kir. közjegyzők a feleknek tényleges jogi megbízottjai, akik a jogi képzettségnek ugyanazzal a fokával rendelkeznek, mint a tisztii ügyészek, akiknek azonban felelősségük sokkal kiterjedtebb, mint a tisztii ügyész felelőssége, s másfelől pedig nem lehet érdeke a gyámoltaknak és gondnokoltaknak az sem, hogy a tisztii ügyész megbízásával részükre az árvaszék külön költséget okozzon.

Utalt végül a kamara az 1886:VII. t.-c. 20. §-ára is, amely kimondja, hogy a kir. közjegyző hatásköre bírói és gyámhatósági megbízások teljesítésére is kiterjed. Ebből a jogszabályból a kamara kétféle következtetést vont le, egyrészt azt, hogy a törvényhozó a kir. közjegyzőt nemcsak magánfelek, de magának a gyámhatóságnak képviselőire is alkalmasnak találta, s másrészt pedig még akkor is adhatna gyámhatósági megbízást a kir. közjegyzőnek az árvaszék a telekkönyvi rendezés foganatosítására, ha a közjegyző felek megbízottjának nem volna tekinthető.

Az árvaszéki elnök utasítása annak a tekintélynek a csorbítására is alkalmas lévén, amelyet a kir. közjegyzői kar közel 70 éves kifogástalan működésével megérdemelten kivívott, közérdekből kéri a kamara a szükségesnek mutakozó intézkedések haladéktalan megtételét.

Az árvaszéki elnök állásfoglalása tételes jogszabályokkal s hetven éves gyakorlattal annyira ellentétben áll, hogy annak tarthatatlanságára különösen a pécsi kamara tárgyilagos és helyes okfejtése után szükségtelennek tartjuk további érveket felsorakoztatni. Csupán arra kívánunk rá mutatni, hogy ha az árvaszéki elnök mindenképpen valami eredeti újítás dicsőségét óhajtotta a maga részére biztosítani, a bürokratikus ügykezelés béklyóitól való felszabadítás körében erre bőségesen nyílt volna alkalma. Intézkedése a kiskorúak és gondnokoltak érdekeit, amint ezt a pécsi kamara helyesen kimutatta, nem szolgálja, tételes jogszabályt és a kir. közjegyzők érdekeit egyaránt sérti s így minden okunk meg van annak feltételezésére, hogy ez a „balkezelési utasítás“ hosszúéletű aligha lesz. Utalnunk kell végül még arra is, hogy a magyar gyámügyi igazgatás két tárgyilagos szakértője Szeiberling Rezső dr. és Kohányi Gyula dr. a magyar gyámhatósági jogról írott munkáikban, amelyekben pedig minden a kiskorúak és gondnokoltak jogával és a gyámhatósági ügykezeléssel kapcsolo-

latos a legaprólékosabb részletkérdés is gondos ismertetést nyert, a kir. közjegyzők beadványozási s ezzel kapcsolatos képviseleti jogát minden fenntartás nélkül elismerték s meg sem kísérelték azt olyan rabulisztikus korlátok közé szorítani, amint ahogyan az inkriminált belkezelési utasítás tette.

Lelet közjegyző ellen. A jászberényi kir. pénzügyigazgatóság egy kir. közjegyző fellebbezése következtében a jászberényi kir. adóhivatalnak azt a határozatát, amely szerint a hagyatéki ügyben eljáró kir. közjegyzővel szemben a tárgyalási jegyzőkönyv bélyeghiánya s az esetleges bejegyzési illeték hiánya miatt leletet vett fel, illetve fizetési meghagyást bocsátott ki, az alábbi indokolással hagyta helybe: „Az illetékszabályok 90. §-a szerint a kir. közjegyzőt az általa kiállított okiratok bélyegilletékeért a visszkereseti jog fenntartása mellett elsősorban terheli a fizetési kötelezettség.“ „A közjegyzői díjak telekkönyvi biztosítása céljából bejegyzendő zálogjog bejegyzési illetéke pedig a bejegyzés kérését terheli, mert hiszen az ezen munkáért felszámított, illetve megállapított költségben ez benn foglaltatik.“

Előre bocsátva még az ügynek azt az előzményét, amely szerint ugyanazon bélyeg hiányok miatt előzetesen a kir. közjegyző vett fel leletet, aminek következtében az adóhivatal az örökös ellen a fizetési meghagyást kibocsátotta s hogy a közjegyző ellen a leletet később a bírósági bélyegszemle alapján vették fel: megjegyezzük, hogy a pénzügyigazgatóság hivatkozása helytálló ugyan a közjegyző felelőssége tekintetében, amennyiben az illetékszabályok 90. §-a azt a megállapítást tartalmazza, hogy a bélyeg lerovása iránt való kötelezettség a visszkereseti jog fenntartása mellett a kir. közjegyzőket *azonban* csupán az 1874. 35. t.-c. 172. §-ára utalással terheli. Ez a § viszont azt tartalmazza, hogy a közjegyző minden általa kezelt ügyletre nézve a bélyeg- és illeték törvény megtartásáért első sorban felelős. Ha azonban a kir. közjegyző mint bírói megbízott működik közre, úgy a fenti irányban való felelősségét az illetékdíjgyezék 65. tétel m) pontja szabályozza, amely szerint az illeték szabályok 20. §-a a közjegyzőkre is alkalmazandók, vagyis e tekintetben a 8947/1879. sz. p. min. rendelet szerint ugyanazon szabályok érvényesek a jegyzőkönyvek és más iratok felülbélyegzése tekintetében, mint a bírói peres, vagy perenkívüli eljárásban. Az itt érvényes szabályok analogiája alapján pedig a közjegyző azokban az esetekben, ha a felek az iratokat, vagy jegyzőkönyveket fel nem bélyegzik, a hiányzó bélyeg erejéig leletet tartozik felvenni. Ezek szerint tehát a közjegyző *ellen* hagyatéki, vagy más bírói megbízási ügyben leletet felvenni nem lehet s az ily alapon kibocsátott fizetési meghagyás jogszabály ellenes. Ami a költségek biztosítása esetében a bejegyzési illeték kérdését illeti, itt már más a helyzet. Ez már a közjegyző követelésének érvényesítése keretébe tartozván, a bejegyzési illetéket a közjegyző tartozik előlegezni s azt mint követelése járulékát a költségviselésre kötelezett féllel szemben jogosult külön felszámítani. A megállapított költségekben a bejegyzési illeték természetesen nincs benne, hacsak a közjegyző azt mint bélyeg készkiadást a 6800/1935. I. M. rendelet 3. §. 2-ik bekezdése alapján fel nem számította. —

Idegen anyanyelvű felek közjegyzői okiratai és az ügyleti tanuk.

A pécsi kamara felterjesztéssel élt az Igazságügyminiszterhez az 1874. évi XXXV. t.-c. 78. §. s az 1886. évi VII. t.-c. 26. §-a s másfelől pedig a kir. Kúria 922/1912. P. I. számú ítéletében elfoglalt álláspont között megállapítható ellentét tárgyában. A rendtartás fenthivatkozott 78. §-a szerint ugyanis ha a fél egyikét sem érti azoknak a nyelveknek, amelyekben a kir. közjegyző okiratot felvenni jogosítva van tolmács, két ügyleti tanu, vagy még egy kir. közjegyző alkalmazandó; a novella 26. §-a pedig az alaptörvény 78. §-ának kiegészítéseként kimondja, hogy a kir. közjegyző jogosítva van tolmács alkalmazása nélkül is magyar nyelven felvenni az okiratot oly felekkel, akik a magyar nyelvet nem értik ugyan, azonban a kir. közjegyző az általuk értett nyelven okiratot felvenni jogosítva van, amely esetben az okirat záradékában a kir. közjegyző nyelvjogosítványára hivatkozással az okiratnak a felek által értett nyelven való megmagyarázást tanúsítani tartozik. A 922/1912. számú ítéletben a kir. Kúria e törvényhelyekkel szemben arra az álláspontra helyezkedik, hogy a novella 26. §-ában írt esetben is szükséges 2 tanu, vagy egy másik kir. közjegyző alkalmazása, amit egyébként a 26. §. kifejezetten elő nem ír s erre helyes törvényt magyarázat szerint következtetni sem lehet. A felterjesztésben a fentiek előrebocsátása után azt kéri a kamara, hogy az Igazságügyminiszter a közjegyzői rendtartás készülő novellájában a közhitelesség és a jogszolgáltatás biztonságának fontos érdekeire tekintettel a kérdést megnyugtató módon s a tanuk, illetve egy másik közjegyző mellőzésével szabályozza. A kamara felterjesztésében írt álláspontot a magunk részéről is mindenekben helyesnek s a kérdést a felterjesztésben írt módon szabályozandónak találjuk. Megjegyezzük azonban, hogy a kérdéses 922/1912. számú ítéletet a Kir. Közjegyzők Közlönye 1912. évi 7. számában a 270. oldalon egész terjedelmében közölte s ugyanennek az évfolyamnak 10. számában közölt erről egy komoly érveket felsorakoztató cikket Lázár Ferenc dr. akkor budapesti kir. közjegyzőhelyettes tollából, amelyben szintén arra a végső következtetésre jut, hogy az alaptörvény 78. §-ának a két ügyleti tanu alkalmazására vonatkozó rendelkezése a novella 26. §-ára nem vonatkozik s hogy így a Kúria 922/1912. számú ítélete nem helytálló törvény magyarázaton alapszik. Megjegyezzük még, hogy minden ellentétes elvi álláspont ellenére is a közjegyzők javarésze kényszerűségből a Kúria ítéletében kifejezésre jutott hibás törvény magyarázat következtetéseit levonva, ahhoz tartotta magát nem vállalhatván az okirat érvénytelenítésének esetleges veszélyét. Végül reámutatunk arra is, hogy tudomásunk szerint a kérdés a készülő közjegyzői rendtartási novellában radikális rendezést fog nyerni, amennyiben az *ügyleti tanuk alkalmazását minden vonatkozásban meg fogják szüntetni*, ami különben logikus következménye volna a közjegyzői állással annak alapszerkezete szerint együttjáró közhitelességi elvnek.

A Müne tagértésítője. A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete tartalmaz füzetben közli az egyesületi eseményeket. A tagértésítő első helyen Szabó Lajos elnöknek Horthy István kormányzóhelyettes emlékére tartott gyászünnepélyen elmondott beszédet hozza, majd az egyesületnek az ügyvédi numerus nullus érdekében tett lépéseiről számol be. E közlé-

seken kívül az ügyvédséget és az egyesületet érintő különböző megmozdulásokról emlékezik meg. A Müne célkitűzéseit, sokirányú munkásságát, az eddig elért eredményeket külön röplapokon ismerteti, amelyeket az ügyvédeken kívül a többi jogászai foglalkozási ágak tagjainak s így a közjegyzőknek is megküldött.

Állásközvetítések.

Többi évi közjegyzői irodai gyakorlattal bíró, gépirásban is jártas fiatalember, budapesti közjegyzői irodában délutáni alkalmazást keres. Cím a kiadóban.

Keresztény *jelöltet*, aki a közjegyzői pályát hivatásul választotta, közvetlen ügyvédi vizsga előtt áll, vagy joggyakorlatából legfeljebb egy év van hátra, irodai gyakorlattal bíró, perfekt gépiró, — azonnal felvennék. Dr. Konkoly Thege Sándor kir. közjegyző, Budapest, VI., Teréz-körút 43/a. Telefon: 11—99—99.

Azonnali belépésre lehetőleg nőtlen és nem katonaköteles gyakorlott *helyettest* keres vidéki közjegyző. Cím a kiadóban.

Kihirdetett törvények:

- az 1942. évi XV. t.-c. a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól,
- az 1942. évi XVI. t.-c. a mezőgazdaság fejlesztéséről,
- az 1942. évi XVII. t.-c. a Berlinben 1940. évi július hó 20. napján kelt magyar-német konzuli egyezmény becikkelyezéséről,
- az 1942. évi XVIII. t.-c. a tartási ügyekben keletkezett bírósági és gyámhatósági határozatok, egységek és egyéb végrehajtható okiratok kölesönös elismerése és végrehajtása tárgyában, Bécsben 1941. évi november hó 28. napján aláírt magyar-német egyezmény becikkelyezéséről,

Rendeletek

166.292/1942. és 175.954/1942. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek továbbá a fényüzési és forgalmi adók megállapítása szempontjából pengő értékre való átszámítása. (B. K. 197. és 221.)

5160/1942. M. E. sz. A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939:IV. t.-c. 7. §-ának végrehajtása tárgyában kiadott 7.300/1939. számú rendelet módosítása és kiegészítése. (B. K. 199.)

5300/1942. M. E. sz. A zsidók tulajdonában lévő egyes ingatlanok elidegenítésének szabályozása (B. K. 204.)

52.764/el. 15—1942. sz. A háború folytán ügyeik ellátásában akadályozott személyek által a zsidók tulajdonában levő ingatlanok megszerzésére vagy átruházására adható meghatalmazások. (B. K. 215.)

535.000/1942. F. M. sz. Zsidók tulajdonában levő mező- és erdőgazdasági ingatlanoknak nemzsidó törvényes gyermekre, unokára, örökbefogadottra vagy utóörökössre való átruházása. (B. K. 216.)

5600/1942. M. E. sz. A lakások és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó egyes kérdések szabályozása. (B. K. 221.)

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Gazdasági Jog. (III. évf. 6—7. sz.) Mindkét szám vezető helyen közli *Nizsalovszky* Endre dr. egyetemi tanárnak. Magánjogi kodifikáció c. tanulmányát, amelyben a tanári jubileumát ülő Illés József kodifikátori munkásságáról emlékezik meg, és a jubilánsnak a Jogászegylet fennállásának 50. évfordulója alkalmából tartott ünnepi beszédéből kiindulva vizsgálja a magánjogi törvénykönyv megalkotásának időszerűségét. Véleménye szerint az országgyűlések egyaránt a kodifikáció mellett szólnak. Viszont az 1928. évi javaslat nagyobb arányú átdolgozására azért nincs szükség, mert az új kor eszmevilága a magánjog rendszerét kevésbé érintette, a magyar magánjog, de különösen az 1928. évi javaslat az új korszak követelményeit egyébként is jórészt kielégíti. — A kitűnő tanulmány egyébként külön lenyomatban is megjelent.

Magyar Jogi Szemle. (XXIII. évfolyam, 13., 14. számok.) A 13. szám vezetőhelyen kegyeletes szavakkal emlékezik meg Horthy István kormányzóhelyettes elhalálzásáról, majd közli *Vladár* Gábor kúriai tanácselnöknek a debreceni egyetemen történt tiszteletbeli doktorrá avatása alkalmával „Az erkölcs, a tudomány, a humanum és a jog” címen tartott nagyértékű előadását. *Alföldy* Dezső dr. budapesti táblai elnök folytatólag megjelent „A házassági bontóper helyes elintézése” című cikkében a válások nagyobb mérvű elterjedését kóros tünetnek minősíti, amely ellen a legszigorúbb jogszabályok alkalmazását tartja nemzeti érdekből kívánatosnak és szükségesnek. *Medvigy* Gábor dr. nagyváradai táblai tanácselnök ebben és a 14. számban az erdélyi bíróságok legidőszerűbb kérdéséről „A telekkönyvi perek és a kárenyhítési pereknek a felszabadult keleti és erdélyi bíróságok gyakorlatában” címen írt cikkben tárgyilagos bírálatban részesíti az e kérdéssel foglalkozó bírói gyakorlatot. A 14. szám külön cikkei még: *Czétényi* Jenő dr. „Tartásdíj, jelzálogjog, meg a telekkönyv”, *Mikos* Ferenc dr. „A keleti és erdélyi országrészek magánjoga” (folytatás). A 14. számban kritikai méltatásban részesítik *Nizsalovszky* Endre egyetemi tanárnak „Az alanyi magánjog és perjog” című akadémiai székfoglaló értekezését, *Illés* József dr. tanári működése 40 éves évfordulója alkalmából kiadott emlékkönyvet s végül új rovatként egyes jogi szakok szerint tagoltan német lapszemlét hoznak.

Illetékügyi Közlöny. (XVII. évfolyam 18. és 20. számok.) A szeptemberi és októberi két számba Hegyessy Gyula dr. A behajtási jogot illető elévülési kifogás érvényesítése, Hutnik Károly dr. Az özvegyi haszonélvezeti jogról való lemondás illetéke (a cikk szerint az állagörökös javára történt lemondást tartalmazó okirat vagyónátruházási illeték alá nem, csupán 2 P. állandó okirati illeték alá esik), Gojdzits Ödön Kezesség az illetékeknel, Koós István dr. A behajtás jogának elévülését vitató kifogás érvényesítése s végül Domonkos József dr. Telekkönyvi feljegyzés illetékezése címen írtak cikkeket.

Joggyakorlat.*

Magánjog

71. Nem tekinthető *utóörökös rendelkezésnek*, ha a felek a hagyatéki tárgyaláson úgy egyeznek meg, hogy az örökös halálával a hagyaték vagy annak egy része egy másik örökösre illessen; az osztályos egyezség különben semmi alakszerűséghez kötve nincs, azt azonban csak örökösök köthetik egymás között s annak hatálya olyan megállapodásra, amelynél az egyik szerződő fél nem örökös, ki nem terjeszthető. (K. P. I. 4508/1941.).

72. Annak a kérdésnek elbírálásánál, hogy az *öröklési jogról lemondónak* az örökhagyó által adott vagyoni juttatást a lemondással szemben komoly ellenszolgáltatásnak lehet-e tekinteni, az örökhagyónak a lemondás idején volt vagyoni viszonyai az irányadók. Az örökhagyó vagyoni viszonyaiban később bekövetkezett változásoknak az említett kérdés elbírálása szempontjából jelentősége nincs. Az örökség megnyilta esetén kapott kielégítésnél a kielégítésül kapott vagyon értékén felül figyelembe kell venni annak a vagyonnak a lemondó által élvezett jövedelmét is és figyelembe kell venni azt az előnyt is, hogy az öröklés megnyilta előtt történt kielégítés következtében a lemondó fél az örökhagyó vagyonában netán később beálló kedvezőtlen változások kockázatától is mentesül és a kapott kielégítést azoktól függetlenül megtarthatta. (K. P. I. 122/1942.).

73. A *származás törvényességének jogi vételeme* kizárólag a gyermeket védi, közvetve pedig magát a házasság intézményét. Ez a vételelem kivéve, ha a gyermek fogantatásának időszaka alatt a férj és a feleség ágytól asztaltól elválasztó ítélet hatálya alatt állott minden olyan esetben érvényesül, amikor a fogantatás időszaka egészen vagy részben a házasság fennállásának idejére esik. Amennyiben az apa személye bizonytalan, ebben a vonatkozásban sem a házastársak sem harmadik személyek perenkívül szabadon nem rendelkezhetnek, irányadó ebben az esetben a jogi vételelem, amelyet csak per útján lehet megdönteni. (K. P. III. 3445/1941.).

74. Az atyától való közvetlen háramlással egy jelentőségűnek kell tekinteni a szerzést, ha az egyik testvér a másik testvérré a közös atya után várható örökség fejében osztályegyezség címén olyan vagyon tárgyat ruház át, amelyet az atyjától kapott ajándékba. Törzsönkívül álló sze-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

mélyre átruházott vagyon ági jellegét elveszti s az ilyen ügylet felbontása esetén az előző állapot helyreállítására szolgáló *ági vagyonnak* tekintendő. (K. P. I. 3866/1941.).

75. Az olyan esetben ha *kétoldalú szerződéssel* kötelezett fél a szerződésben vállalt kötelezettségét akként szegi meg, hogy ezzel a szerződés a másik félre értékét veszi, az utóbbi a szerződéstől elállhat. Az a fél azonban, aki a szerződéstől el akar állani, erről a másik felet haladéktalanul értesíteni s annak, ha az ügylet természete megengedi az utólagos teljesítésre megfelelő határidőt engedni tartozik. (K. P. V. 4042/1941.).

76. A *végrendeleten* a tanuk aláírása előtt szereplő „előttünk“ kitétel nem szolgálhat olyan alakszerűségek megtartásának igazolására, amelynek foganatba menetele sem a záradékból, sem a végrendelet szövegéből nem tűnik ki. (K. P. I. 1892/1940.).

77. Az *írásbeli végrendeletnek* nem érvényességi kelléke, hogy a végrendelező a végrendelet tartalmát írásbafoglalás céljából személyesen nyilvánítsa. (K. P. I. 3295/1941.).

78. *Szóbeli végrendelet* érvényességéhez a 820. sz. elvi határozat szerint nem tartozik hozzá az, hogy a szóbeli végrendelet tanuit a hagyatéki bíróság kihallgassa, mert ezeket a tanukat a perbíróság is kihallgathatja s vallomásukat figyelembe veheti. (Bp. T. XXI. 10.373/1941.).

79. A *szinlegesség*, ha a *szinlelt jogügylet* valamely más megengedett jogügyletet takar, nem teszi azt semmissé, hanem csak azt eredményezi, hogy a szinlelt jogügylet megítélésénél a takart jogügylet szabályait kell alkalmazni. Ha a szinlelt jogügylet más jogügyletet nem takar, a szinlegesség a jogügylet semmisségét vonja maga után. (K. P. III. 5058/1941.).

80. *Visszteherrel vegyes ajándékozás* esetén az ajándékozónak örököse az átruházás hatálytalanítását akár a jogelődjével szemben tanúsított, durva hálátlanság miatt, akár a jogelődje részére kötelezett munka és gondozás nem teljesítése okából csak akkor követelheti, ha az ajándékozó a szerződés felbontásának szándékát kinyilatkoztatta s ha ennek a jogának érvényesítésében ő maga akadályozva volt. (K. P. I. 2935/1941.).

81. A *szovjet-unió törvényeiben szabályozott házasság tartalmilag a magyar jog értelmében vett házasságtól lényegében elütő intézmény*. A férfiúnak és nőnek az a kapcsolata, amelyet a szovjet-unió házasságnak tekint, a magyar jog szerint nem házasság. Ez azonban nem zárja ki, hogy magyar állampolgár a szovjet-unióban érvényes házasságot köthessen. A vételelem ugyan minden esetben a mellett szól, hogy a felek anyagi jogilag is a hely törvényének megfelelő házasságot akartak kötni, illetve kötöttek, az ellenkező azonban bizonyítható. Az érvényesség kérdésében egyébként a döntő az, mi volt a felek megegyezésének tartalma. Ha a felek mindegyike azt a kapcsolatot kívánta létesíteni, amelyet a házasság fogalma alatt hazai jogunk ért, kötésük a magyar jog szerint érvényes házasság. Alakszerűségek szempontjából a szovjet házasságkötés a magyar törvénybe és a közérkölciségbe nem ütközik. (K. P. III. 1708/1941.).

Szerkesztői üzenetek.

P. P. J. A közjegyzői jog történetével kapcsolatos cikkek közlésének az időszerű közlemények és a korlátozott lapterjedelem figyelembevételével készséggel szorítunk helyet s így várjuk, ezirányú közleményeit.

F. J. E közlőny mult-havi számában „A magyar-német jogászi együttműködés bizottsága” címen megjelent közleménnyel kapcsolatban megállapítjuk, hogy e közleményben Radocsay László igazságügyminiszternek Lázár Ferenc dr. felsőházi tag, kamarai elnökhöz intézett levelének teljes szövegében való közlése a kamarai kezelő személyzetnek az elnök intencióiával nem egyező téves ténykedése alapján történt.

K. N. A 40.860/1927. I. M. rendelet valóban jelenleg is hatályban van, hogy miért, azt körültekintő nyomozás után sem sikerült megállapítani. A rendelet célja ugyanis az óvások számán keresztül a hitelélet ellenőrzése volt. Azonban egyrészt, hol van ma hitel, másrészt s főleg hol vannak a váltóóvások. Tudvalevően 1941. ápr. 1-től kezdve egyelőre bizonytalan időpontig a váltó visszkereseti jogok érvényesítéséhez óvás nem szükséges. Ennek logikus következményének kellett volna lennie, hogy ha már fenntartani akarják a 40.860/927. sz. rendeletet, annak hatályosságát addig, amíg óvás de facto nincs felfüggesztik. A közjegyzőknek — a bürokratikus eszme dicsőségére — havonta kell nemleges jelentést beküldeni arról, hogy óvás, amit jogszabály elengedett, nem volt. A bürokratikus elv, további elmélyítését jelenti, hogy, ha minden hó 8-ig be nem küldi a közjegyző a nyilván nemleges jelentést, néhány nap múlva írásban, sőt a pesti közjegyzők telefonon is megkapják a sürgetést a statisztikai hivataltól.

M. I. K. A közjegyzőhelyettesi állásnak képesítési előfeltételei tekintetében a készülő novella a jelenlegi helyzettel szemben — tudomásunk szerint — semmiféle változtatást nem tervez s oly irányú módosítást, amilyenről levelében említést tesz, a magunk részéről sem helyeselhetnénk. Viszont a jelenlegi képesítési jogszabályokkal szemben kivételnek helye nincs. A helyettesi állás tehát a jelenben s egyelőre a jövőben is csak az összes képesítési előfeltételek igazolásával szerezhető meg.

ifj. P. L. Olyan jogszabályról, amely szerint, hogy a közjegyzői könyvek, ha az irodai utód elődje könyveit tovább vezeti, újból felbélyegzendők volnának, tudomásunk nincs. Olyan esetről sem, hogy e miatt leletet vettek volna fel. Az illeték díjjegyzék 158. tételére való hivatkozás e részben aligha helytálló, mert ebben a vonatkozásban a közjegyzői könyvek kereskedelmi könyveknek nem tekinthetők. Véleményünk s az általános gyakorlat szerint az a 5100/1931. M. E. rendelet 23. §-án alapuló szabály, hogy a közjegyzők könyvein a bélyeg lerovás módjára a kereskedelmi könyvekre érvényes szabályok az irányadók, csak az első lerovásra vonatkozik.